

Aan : Kernteam Herijking Beroepsprofiel
Datum : 11 maart 2025
Van : Bestuur NOREA
Betreft : Reactie op consultatie Herijking Beroepsprofiel

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid om te reageren op uw consultatie Herijking Beroepsprofiel. Wij zullen niet op alle afzonderlijke vragen ingaan, maar geven wel enkele algemene opmerkingen en suggesties.

Allereerst willen wij u complimenteren met deze herijking en de uitgebreide toelichting op de voorgestelde aanpassingen. Om voeling en aansluiting te houden bij de actuele ontwikkelingen in de maatschappij en het beroep, is een regelmatige herziening van het beroepsprofiel wenselijk. Onze waardering dat u dit heeft opgepakt en breed heeft uitgezet bij uw stakeholders.

Ook wij als NOREA hebben momenteel ons beroepsprofiel geactualiseerd, waarbij wij getracht hebben dit kernachtig in 2 A4 weer te geven. Bijgaand treft u dit geactualiseerde 'beroepsprofiel voor de IT-auditor' aan. De uitwerking naar eindtermen voor de opleidingen is inmiddels gestart.

Wij hebben de volgende opmerkingen en suggesties:

I. Het DNA van de Accountant (met name hoofdstuk 3 en uw consultatievraag 1)

1. Wij herkennen de belangrijkste competenties die door u genoemd worden.
2. Zij zijn zeer herkenbaar als competentie van de accountant, maar ook als competentie van de (IT)-auditor. Op dit punt komen wij later terug.
3. In de beschrijving van de competentie "Leiderschap en verantwoordelijkheid" zien wij wel elementen van leiderschap terug, maar niet van verantwoordelijkheid. In het NOREA beroepsprofiel hebben wij ook verantwoordelijkheid opgenomen met als omschrijving "neemt verantwoordelijkheid voor het oordeel en advies". Wij denken dat een dergelijke omschrijving van verantwoordelijkheid niet mag ontbreken in het beroepsprofiel van de accountant.
4. Wij missen in de genoemde competenties het expliciet moeten voldoen aan de kwaliteitseisen van het beroep (NVKM, VIO etc.). Gezien de maatschappelijke aandacht is de expliciete borging van de kwaliteit van het beroep naar onze mening essentieel.

5. Vele malen komt de term “professioneel” voor in het stuk: als beginsel van de VGBA, “professioneel gedrag”, “professioneel communicatief”, etc. Hierdoor lijkt deze term aan kracht te verliezen en valt te overwegen op sommige plaatsen een andere term te hanteren. Een expliciete omschrijving van de term “professioneel” zou een wenselijke verduidelijking zijn.

II. Fase 2– Loopplanken naar een toekomstbestendig accountantsregister (met name hoofdstuk 7 en uw consultatievragen 1 tot en met 8)

Ten aanzien van de door uw voorgestelde fase 2 is onze reactie tweeledig: A. een inhoudelijke reactie en B. een procesvoorstel voor fase 2.

II.A Inhoudelijke reactie

1. Wij vinden het positief om een onderscheid te maken tussen de opleidingstitel en de beroepstitel. Ook voor NOREA sluit dit aan met de effectieve taakverdeling tussen NOREA en de erkende IT-audit opleidingen.
2. De vergelijking met medisch specialisten vinden wij slechts ten dele opgaan: de accountant is onzes inziens de “huisarts”, die kan doorverwijzen c.q. een beroep kan doen op specialisten. Nu lijkt de accountant in uw voorstellen ook een specialist op zijn eigen gebied, namelijk de specialist in de financial audit specialisatie en dat kunnen wij niet goed plaatsen. Wij denken dat de controlerend accountant met een huisarts vergeleken kan worden en dat de IT-auditor/RE bij de jaarrekeningcontrole de accountant ondersteunt en ook zal blijven ondersteunen, en in die hoedanigheid als specialist gezien kan worden. Daarnaast heeft de RE een veel bredere scope waar de RE leading is en dus ook eigen specialisten kan inzetten. Op het terrein van IT/digitalisering, IT-Governance en (operationele)Technologie vervult de RE de ‘huisartsfunctie’ die daarbij bijvoorbeeld cyber security of crypto deskundigen kan inzetten. Onduidelijk is daarom of de “huisarts” door u ook als specialisme moet worden gezien en daarnaast of eenzelfde beroepsbeoefenaar –afhankelijk van de context zoals hiervoor aangegeven– de ene keer wordt gezien als specialist en de andere keer niet. Met andere woorden: de IT-auditor is in het kader van de jaarrekeningcontrole (wat een beperkt deel van zijn werkzaamheden is) een specialist maar in andere gevallen als zelfstandige beroepsbeoefenaar niet.
3. Niet helder gedefinieerd is wat een specialisatie is: is dat het hebben van extra kennis/expertise of is dat de bevoegdheid om –bij uitsluiting van anderen– op het terrein van dat specialisme te certificeren/van assurance te voorzien?

4. Dit laatste –het certificeren/van assurance te voorzien– gebeurt al door RE's op het brede terrein van IT. RE's geven op dit terrein zekerheid en toegevoegde waarde op een hoog niveau. Het ontstaan van een ander (concurrerend) register met eveneens certificerende IT-auditors bevordert niet de helderheid in het maatschappelijk verkeer. Juist rondom zo'n belangrijk vraagstuk als IT is dit ongewenst.
5. Ook niet helder is in hoeverre deze specialisaties open staan voor diegenen die niet de basisopleiding tot accountant hebben gevolgd, hetgeen ook bijvoorbeeld bij IT-auditors speelt. Een brede en diverse instroom is dringend nodig om de aantrekkingskracht van het IT-audit beroep te borgen.
6. In uw consultatievraag 8 stelt u de vraag wie verantwoordelijk zou moeten zijn voor de toelatingsvereisten en het houden van toezicht op de naleving van een specialisme. In het geval van een IT-audit specialisme zien wij ons, de beroepsorganisatie van IT-auditors, als de aangewezen organisatie om dit vorm te geven en uit te voeren. Daarbij zijn bevoegdheden nodig onder andere voor de vaststelling van het beroepsprofiel, de eindtermen inclusief de opleidingsvarianten, etc. Een en ander mede vanuit de vereiste flexibiliteit vanuit marktperspectief en de snelle innovatie binnen digitalisering.

II.B Procesvoorstel voor fase 2

1. In het rapport van de Expertgroep Educatie wordt gepleit voor een breder spectrum aan register-*auditors*. In uw hoofdstuk 8 punt 4.5 geeft u aan dat invulling is gegeven aan dit punt door het voorstel om ook met andere competenties dan financial auditor RA te worden. Wij kunnen deze stelling niet volgen omdat nu in uw voorstellen staat dat iedereen de basisopleiding tot accountant (en niet auditor) gevolgd moet hebben. Sinds het ontstaan van de huidige post initiële RE-opleidingen zo'n 35 jaar geleden, worden RE's via dat traject opgeleid. Een eis tot basisopleiding tot accountant sluit de instroom van grote aantallen RE's tot de beroepsgroep daarmee uit en verkleint juist de instroom in plaats van die te vergroten. Wij verwijzen in dat verband ook naar een reactie op het betreffende rapport welke wij u op 18 december 2023 hebben toegezonden.
2. In dat verband: de huidige Post-master opleiding IT-audit is breder dan de IT-audit in het kader van de jaarrekeningcontrole. Deze breedte is essentieel omdat in de maatschappij de behoefte aan assurance op IT-gebied alleen maar toeneemt.
3. Wij pleiten er daarom voor om in fase 2 nadrukkelijk de mogelijkheden tot dit breder spectrum aan register-*auditors* te onderzoeken. Waarbij wij adviseren om als eerste de "specialisatie IT-audit" samen met ons op te pakken en uit te werken om de nodige ervaring te verkrijgen voor andere specialisaties. Wij hebben –in lijn met onze

opmerking onder punt 7– de term specialisatie tussen “ “ geplaatst omdat het in sommige gevallen de IT–auditor de specialist is en in andere gevallen een zelfstandige beroepsbeoefenaar, gelijk aan de accountant.

4. Wij zien hiervoor verschillende aanknopingspunten:
 - a. Zoals onder punt 1.2 aangegeven is uw DNA van de *accountant* zeer herkenbaar als het DNA van een *auditor*, hetgeen ook mag blijken uit het bijgevoegde geactualiseerde beroepsprofiel van de IT–auditor;
 - b. Het door u voorgestelde loskoppelen van de opleidingstitel (wat dan een opleiding tot auditor zou moeten worden met een breed instroom profiel) en beroepstitel, geeft meer mogelijkheden en instroomruimte voor anders opgeleiden;
 - c. De ontwikkeling van een Common Body of Knowledge is essentieel voor register–auditors, en ook voor RE’s. Wij ondersteunen het idee van de CBOK, dat voldoende auditing moet bevatten, ook vanuit de kwaliteitsborging voor de beroepsuitoefening;
 - d. Het adagium verbreding instroom en betere studeerbaarheid is ook van toepassing op de huidige RE–opleidingen, waardoor de belangen van de NBA en NOREA gelijk lopen.
5. Zoals ook in het consultatiedocument aangegeven, spelen digitalisering en IT een cruciale rol in onze maatschappij en wordt de afhankelijk ervan steeds groter. Meer dan 50 jaar geleden ontstonden binnen de accountantsmaatschappen aparte groepen die zich bezig gingen houden met Automatisering en Controle. De complexiteit en het belang van digitalisering en IT is in die jaren alleen maar toegenomen, waardoor het onmogelijk lijkt om als accountant het volledige werkveld naast de financial audit zonder IT–auditors te gaan bedienen. IT is daarom –denken wij– een van de specialisaties die met prioriteit aandacht verdient in de uitwerking van de 2^e fase.
6. En intussen is meer dan 30 jaar geleden een professionele beroepsorganisatie van IT–auditors ontstaan. Gezien het voorgaande pleiten wij er voor, als vervolg op deze eerste fase en de voorstellen van de Expertgroep Educatie, dat NBA en NOREA in uw 2^e fase samen de eerste specialisatie gaan vormgeven. Met andere woorden wordt de visie van toentertijd gerevitaliseerd naar de toekomstige behoeften van de markt. In concreto denken wij aan een gezamenlijke commissie en een stuurgroep waarin NBA en NOREA bestuurlijk vertegenwoordigd zijn; dit in een latere fase eventueel uit te breiden met andere beroepsorganisaties zoals VRC en IIA. De voorwaarden waaronder dit plaatsvindt zullen we vooraf met elkaar moeten bespreken en uitwerken.

7. In juni 2025 neemt u besluiten over deze herijking. Om daarna snelle en zinvolle vervolgstappen te maken, stellen wij voor dat wij in de periode tot juni 2025 met u over de hiervoor gedane procesvoorstellen in gesprek gaan. Wij zullen hiertoe het initiatief nemen.

Ons beeld is dat volgens de huidige praktijk de IT-auditor (RE) en de Accountant (RA) schouder aan schouder in de markt moeten staan. De accountant (met specialisatie financial auditor) in de lead als het om financial audit gaat, de IT-auditor in de lead voor zekerheid over IT/digitalisering, IT-Governance en (operationele) Technologie.

Wij zijn gaarne bereid onze reactie nader toe te lichten.

Bestuur NOREA